

Grænser for vækst – 30 år efter

Anmeldt af Claus Wilhelmsen

Forfatterne til en ny opdateret version af “Grænser for vækst” er stadig de samme, her mere end 30 år efter første udgave udkom i 1972. Det samme var i øvrigt tilfældet i 1992, da bogen “Hinsides grænser for vækst” udkom i anledning af FN-topmødet i Rio. Den kvindelige forfatter Donella Meadows døde dog pludseligt i 2001 under arbejdet med den nye udgave.

Hvorfor så endnu en udgave af denne bog? Ifølge forfatterne selv, fordi det fortsat er nødvendigt at fremme budskabet fra 1972: Menneskeheden er gået for vidt i sin udnyttelse af jordens begrænsede ressourcer.

Forfatterne anvender begrebet “økologisk fodspor” fra Mathis Wackernagel til at beskrive udviklingen i forholdet mellem menneskets miljømæssige påvirkning og jordens bæreevne. Kurven over menneskets fodspor overskred grænsen for jordens bæreevne omkring 1978. Siden da har vi tæret mere på jordens ressourcer end, den har været i stand til at gendanne i samme

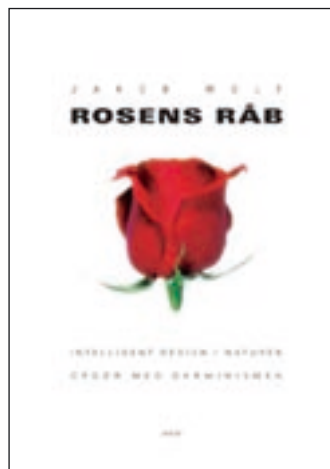
tempo. Vi er således 20% over ligevægtsniveau, eller hvad vi også kunne kalde en miljømæssigt set bæredygtig udvikling.

Her er vi så tilbage til budskabet fra “Hinsides grænser for vækst”, idet vi også i det sidste tiår har fortsat vores bevægelse... hinsides grænserne for en bæredygtig vækst. Det nye i denne sammenhæng er, at forfatterne er beriget med yderligere 10 års datainput til at putte ind i en modificeret version af computermodellen World3-03. Med et større empirisk datamateriale som grundlag er der i dag bedre belæg end tidligere for at slå alarm overfor menneskets voldsomme effekter på klima, vandkvalitet, fiskeri, skove og andre især for mennesket selv vitale ressourcer. Et dystert, men desværre nok ikke urealistisk, billede af den nuværende situation og vores sandsynlige fremtid.

Det opbyggelige ved bogen er dog, at der stadig levnes mulighed for menneskeheden til bevidst at forandre en mulig fremtid i bæredygtig retning. Inden de naturlige systemer gør det for os. Men beriget med de sidste tre årtiers miljøpolitik kommer meget nok til at skulle gå i den gale retning i et par årtier endnu, inden ansvarlige politikere tager nødvendige beslutninger i denne retning.

Bogen er endnu kun udkommet på engelsk men er skrevet i et sprog, som er til at læse sig igennem. Der er til gengæld en del at læse, for bogen er siden 1972 vokset ca. 100 sider i omfang, en vækst som på linje med det øvrige samfunds vækst synes overflødig.

Limits to growth – the 30-year update. Af Donella Meadows, Jørgen Randers og Dennis Meadows. 338 sider. Købt på www.amazon.com

Rosens råb

Anmeldt af Bendt Ulrich Sørensen

Bogens undertitel “Opgør med darwinismen” er i medierne blevet fremstillet som en fundamentalistisk religiøs kritik af darwinismen, men det er ikke tilfældet. I bogen beskrives intelligentdesign-teorien derimod som en konstruktiv kritik af mangler ved den darwinistiske forklaringsmodells mekanisk-kausale antagelser. Bogens forfatter Jakob Wolf har tidligere med “Etikken og universet” formuleret en Løgstrup inspireret etik med en økologisk omverdensforståelse. “Rosens råb” er ligeledes i Løgstrups ånd, idet den formulerer en alternativ erkendelseform, der bygger på den analoge forståelsesform, hvilket kendes fra humanvidenskabernes fortolkende tilgang til viden.

Intelligentdesign-teorien kritiserer darwinismen for ikke tilfredsstillende at kunne forklare spring i den evolutionære udvikling. Biologien opfatter traditionelt levende organismer som maskiner, hvis udvikling forklares ud fra kausale årsager, men sandsynlighedsberegninger viser, at udviklingen umuligt kun kan skyldes tilfældigheder. Det er derfor ifølge design-teorien kun muligt at forstå udviklingsspring som udtryk for, at et design tilfører formål til udviklingen, analogt med at mennesker ud fra formål designer genstande.

Wolf pointerer i sin bog, at han ønsker at bygge bro mellem darwinismens udviklingsteori og en skabelseslære. Han tilslutter sig den mekaniske opfattelse af

det biologiske liv men konkluderer, at der må være en transcendent (overjordisk) designer, der ved sin vedvarende indgriben skaber udvikling i verden.

Men der kunne også være en tredje mulighed: At mening var iboende i alt liv, der dermed ikke kunne reduceres til maskiner. Livet er således styret af immanente (iboende) formål, der i sin tid ved livets opståen blev virkeliggjort enten af en første bevæger eller ved tilfældet.

Rosens råb – intelligent design i naturen – opgør med darwinismen. Af Jakob Wolf. 127 sider. 175 kr. Forlaget Anis, 2004.

Jordens fremtid

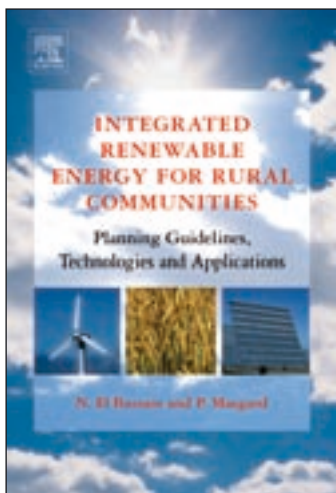
Anmeldt af Majken Belusa

Der er med “Jordens fremtid” skrevet en ambitiøs bog til børn og unge om mange af de globale miljøudfordringer, vi står overfor i dag og i den nære fremtid. Det gælder spørgsmål som jordforurening, oversvømmelser og ørkendannelse. Bogen er illustreret med Yann Arthus-Bertrands flotte luftfotos. Det største kritikpunkt er dog bogens uklarhed i forhold til målgruppen. Umiddelbart kunne bogens tekster passes ind i en 6.-7. klasses geografitime. Men andre tekststykker og især de illustrerede tegninger passer derimod bedre til børn på 5-8 år.

Det ville være oplagt, at der var nogle spørgsmål efter den i øvrigt gode indføring i de enkelte emner. Områder de unge selv

kunne arbejde videre med og undersøge. Hvad den enkelte i praksis kan gøre for at handle mere bæredygtigt, kunne også godt være viet lidt mere plads. Men alt i alt formår bogen dog at række ud og fortælle om nogle meget centrale emner og vigtigheden af at ændre kurs mod en bæredygtig udvikling.

Jordens fremtid. 75 sider. 125 kr. Forlaget Jorden, 2004.

Integrerede, bæredygtige energisystemer

Bogen "Integrated renewable energy for rural communities" giver en grundig gennemgang af de bæredygtige energiformer og -systemer, som – i lokalsamfund ud over kloden – kan sikre en stabil og miljørigtig energiforsyning.

Af Preben Maegaard, Nordvestjysk Folkecenter for Vedvarende Energi, og Nasir El Bassam, Det Internationale Forskningscenter for Vedvarende Energi, Tyskland. Forlaget Elsevier, Heidelberg, 2004.

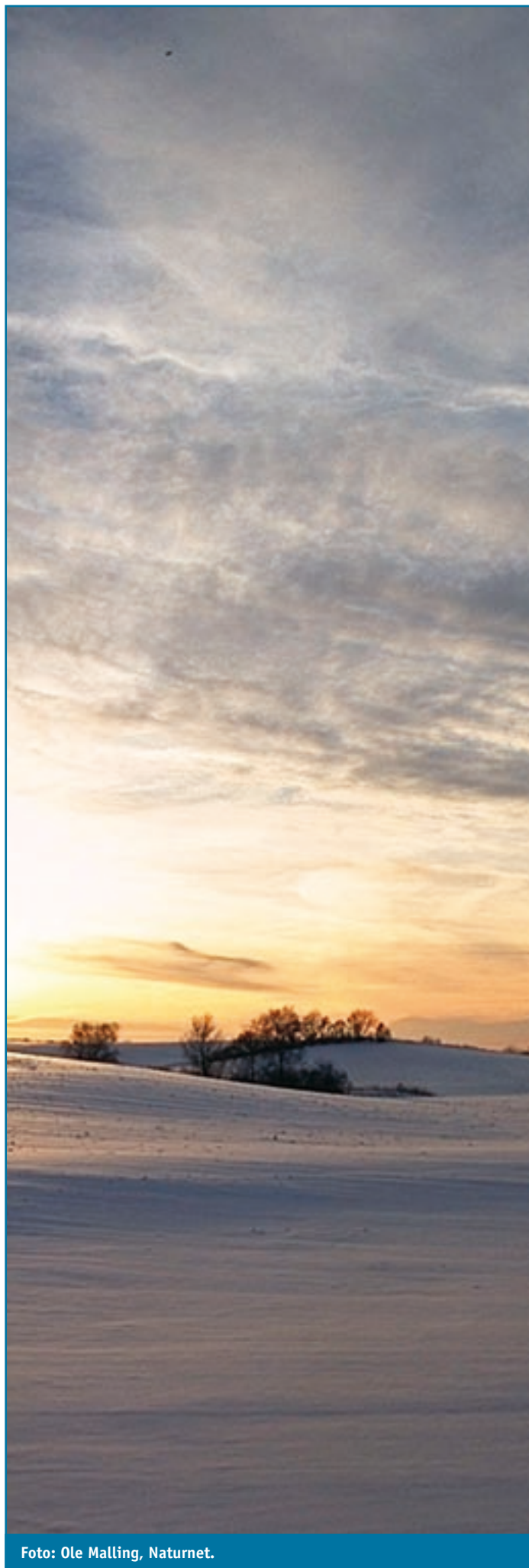

Foto: Ole Malling, Naturet.

Kalender

GMO-frie regioner

22.-23. januar 2005. Europæisk konference i Berlin. GMO free Regions, biodiversity and rural development in Europe. Arr.: European Network on Genetic Engineering. (www.zs-l.de/conference)

BioFach 2005

24.-27. februar 2005. Verdens største handelsmesse for økologi. Foregår i Nürnberg. (www.biofach.de)

Vækst og bæredygtighed

17. marts 2005 kl. 15.30-18. Skal vi have økonomisk vækst for at løse miljøproblemerne? Eller er væksten netop årsag til problemerne? Offentligt møde med bl.a. Jørgen Nørgaard, DTU, Steen Gade (SF), formand Nyt Europa og Marianne Jelved (R). Sted: Miljøkontrollen, Kalvebod Brygge 45, Kbh. Arr.: Det Økologiske Råd. Gratis adgang, men tilmelding til DØR på 3315 0977 eller info@ecocouncil.dk. Mødet efterfølges af DØRs generalforsamling.

Det Økologiske Råds generalforsamling

17. marts 2005 kl. 18.15. Sted: Miljøkontrollen. Dagsorden offentliggøres på www.ecocouncil.dk og i næste nummer af Global Økologi.